

เราทราบกันดีว่าประเทศไทยกำลังก้าวย่างเข้าไปสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ (Old-Age Society) ในเร็ววันอันใกล้ ในขณะที่อัตราการเกิดของประชากรไทยก็ลดน้อยถอยลงไปทุกวัน แน่นนอนว่าการสร้างวินัยในการออมโดยเฉพาะกับกลุ่มคนที่ยังไม่ได้รับการคุ้มครอง หรือมีฐานะยากจน จึงเป็นนโยบายระดับชาติที่มีความสำคัญ

อย่างที่เราทราบกันว่า การลงทุนกับการออม (Investment and Saving) แท้ที่จริงแล้วก็คือเรื่องเดียวกัน ครอบครัวที่มีการวางแผนการลงทุนทางการเงินที่ดี ย่อมเป็นครอบครัวที่สร้างระบบวินัยทางการออมที่ดีด้วยเช่นกัน ดังนั้นถ้าจะวิเคราะห์เพื่อศึกษาถึงวิธีการสร้างระบบการออมของคนในประเทศ เราก็สามารถศึกษาจากพฤติกรรมการลงทุนของเขาได้ด้วย เช่นเดียวกัน ดังนั้นในมิติของการพัฒนาประเทศ การศึกษาระบบการออมและพฤติกรรมการลงทุนสำหรับคนที่มีฐานะยากจนจึงมีความสำคัญ เพื่อให้เข้าใจถึงโอกาสในการสร้างระบบการออมของคนเหล่านี้ เพื่อให้สามารถดำรงชีพได้อย่างเหมาะสม

งานศึกษาของรองศาสตราจารย์ พรเพ็ญ วรลีธธา ที่ตีพิมพ์ในวารสาร NIDA Economic Review ฉบับที่ 2 ปี พ.ศ. 2555 ได้สำรวจพฤติกรรมการออมเงินและการซื้อห่วยของคนยากจนที่อยู่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 4,000 ตัวอย่าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะวิเคราะห์ว่า จะสามารถสร้างระบบเครื่องมือการออมที่เชื่อมโยงมาจากการซื้อห่วยนี้ได้หรือไม่ ผลจากการศึกษาพบว่า การซื้อห่วยเป็นการลงทุนที่ได้รับความนิยมมากที่สุด โดยร้อยละ 75.83 ระบุว่า ตนได้มีการซื้อห่วย (ทั้งได้ดินและบนดิน) อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งผลที่ได้นี้แสดงว่าครัวเรือนที่มีฐานะยากจนของประเทศไทยจริงๆ แล้วก็มีความสามารถในการลงทุนที่ดีใน

เสนอ
 ให้มีหน่วยงานจัดตั้งใหม่
 เริ่มทำหน้าที่เป็น “ผู้จัดการ
 กองทุน” ในการนำเงินที่ได้รับจาก
 ห่วยเหล่านั้นไปลงทุนในตลาดการเงิน
 สำหรับการออมในระยะยาว แทนที่
 จะนำเงินมาใช้เพื่อช่วยเหลือ
 คนจนอย่างที่เคย

ระดับหนึ่ง โดยประมาณร้อยละ 48.68 เชื่อในเรื่องของการตีความตัวเลขจากความผัน หรือเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ในขณะที่ประมาณร้อยละ 14.25 ระบุว่า โดยรวมแล้วตนได้รับผลตอบแทนที่เป็นบวกจากการซื้อห่วย ดังนั้น “พฤติกรรมการลงทุนในห่วย” จึงเปรียบเสมือน

กับทั้งเป็นการบริโภค (Consumption) ที่สร้างความสุขจากการ “ได้ลุ่น” ในทุกๆ 15 วันแล้ว และก็ยังเปรียบเสมือนกับ “การลงทุน” ที่ให้ผลตอบแทนที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับเงินที่ลงทุนไป ซึ่งเข้าข่ายว่า High Risk High Return ด้วยเช่นเดียวกัน

ดังนั้น งานศึกษาชิ้นนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะเครื่องมือทางการเงินแบบใหม่ (New Financial Instrument) ที่สร้างมาจากพฤติกรรมการซื้อห่วยของผู้มีรายได้น้อยของประเทศ โดยเสนอให้มีหน่วยงานจัดตั้งใหม่ เริ่มทำหน้าที่เป็น “ผู้จัดการกองทุน” (Fund Manager) ในการนำเงินที่ได้รับจากห่วยเหล่านั้นไปลงทุนในตลาดการเงินสำหรับการออมในระยะยาว แทนที่จะนำเงินมาใช้เพื่อช่วยเหลือคนจนอย่างที่เคย

การนำเงินไปลงทุนในตลาดการเงินระยะยาว นอกจากจะเป็นการช่วยสร้างระบบการออมในระยะยาวแก่คนจนแล้ว ยังเป็นการช่วยในการจัดสรรรายได้ (Income Redistribution) ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการดึงเงินจากคน

✓ กับเศรษฐกิจ
ปิริยะ พลพิรุฬห์
 คณะพัฒนาการเศรษฐกิจและวิทยาลัยนานาชาติ
 แห่งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)
www.econ.nida.ac.th; piriya.pholpirul@bk

ที่มีฐานะร่ำรวยมาสู่คนจน เครื่องมือทางการเงินรูปแบบใหม่นี้ สามารถนำมาทดแทนระบบห่วยแบบเดิมๆ ได้ โดยกำหนดการบริหารจัดการที่คล้ายคลึงกับการทำกองทุนรวม (Mutual Fund) ที่กำหนดปริมาณการซื้อขั้นต่ำ และกำหนดโอกาสในการถูกห่วยและความถี่ในการจ่ายที่เหมือนกับรูปแบบลอตเตอรี่โดยทั่วไป แต่ผู้ซื้อห่วยจะได้รับผลตอบแทนมากขึ้นจากเงินปันผลในกองทุนรวม เมื่อเขาเหล่านั้นมีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการกองทุนรวมที่มีจากเงินห่วยนั้น ควรเป็นหน่วยงานของภาครัฐ หรือมาจากธนาคารของรัฐ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการเข้าถึงกลุ่มคนที่มีรายได้น้อย ซึ่งได้แก่ 1) ธนาคารออมสิน หรือ 2) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

การสร้างเครื่องมือทางการเงินรูปแบบใหม่นี้ค่อนข้างทำการระดมทุนได้ง่าย เพราะการซื้อห่วยถือเป็นกิจกรรมยอดฮิตของผู้มีรายได้น้อยในประเทศไทยอยู่แล้ว และน่าจะเป็นระบบการเงินรูปแบบใหม่ที่ภาครัฐสามารถที่จะสร้างระบบการออมที่เชื่อมโยงมาจากการซื้อห่วย และส่งเสริมการออมในระยะยาวของคนจนกลุ่มนี้ได้ ■

อ้างอิง
 Vora-sittra, Pornpen (2012). A New Financial Instrument for Thai Urban Poor: A Case Study in Bangkok, NIDA Economic Review, 6(2).